

O življenju in delu

Vladimir Bartol se je rodil v meščanski družini 24. 2. 1903 pri Svetem Ivanu pri Trstu. Njegova mati je bila Marica Nadlišek Bartol, pisateljica in urednica prvega slovenskega ženskega časopisa Slovenka. V začetku dvajsetih let se je družina preselila v Ljubljano, kjer je Bartol tudi maturiral leta 1921. študiral je biologijo, filozofijo in geografijo. S svojimi spoznanji je nanj močno vplival psihoanalitik Siegmund Freud. Kot študent se je Bartol ukvarjal s pisanjem romana Tretji cesar in dram Dr. Mesmer, Cortez in Montesuma, Grof Cagliostro ter Cesare Borgia. šlo je večinoma za literarne poskuse, zato niso doživeli objave, njihovi naslovi pa kažejo, da je Bartola že od samega začetka knjižnega ustvarjanja privlačila predvsem zgodovinska snov oziroma velike zgodovinske osebnosti. Leta 1925 je diplomiral na ljubljanski univerzi. V letih 1926 in 1927 je študiral biologijo, psihologijo in psihiatrijo na pariški Sorboni. Tam je tudi spoznal Josipa Vidmarja, okrog katerega so se zbirali slovenski literati živeči v Parizu. Vidmar je Bartola tudi opozoril na snov, za katero je mislil, da ga bo zanimala - na potopisne opise Marca Pola, ki med drugim pripoveduje tudi o nekem orientalskem mogotcu. Ta je, da bi iz mladih vernikov naredil slepo orodje za svoje oblastniške načrte, v neki lepi dolini zasadil vrt, ga okrasil, potem pa vanj naselil lepe deklice, ki so znale lepo peti in plesati, predvsem pa so bile spretnne v zapeljevanju in nujenju ljubeznskih naslad. Potem je vanj za nekaj dni preselil z opijem omamljene mladeniče in jih prepričal, da so zares v rajskem vrtu in da jih naslade, kakršne so uživali čakajo po smrti, če bodo izvrševali njegove ukaze. Vidmar je s tem Bartola tematsko in snovno spodbudil za njegovo življensko delo Alamut. Leta 1932 napiše dramo Lopez, tej sledijo leta 1935 novele Al Araf. Zanje je Bartol v svojih zapiskih poudarjal, da so tesno povezane z romanom Alamut, češ da so te njegov duhovni zarodek. Leta 1936 izide novela Konec pustolovstva, nato pa se še istega leta Bartol z okoli stotimi knjigami in gradivom odpravi v Kamnik, kjer začne pisati svoje najpomembnejše delo - Alamut. Kot je zapisal kasneje je najprej nameraval ustvariti veliko in kar najbolj točno in realistično sliko nekega zgodovinskega dogajanja in neke določene zgodovinske osebnosti, potem pa je snov poglobil, tako da je nastal tudi psihološki, idejni in v nekem smislu celo filozofski roman. Alamut izide leta 1938 pri založbi Modra ptica, tako kot večina Bartolovih del.

Filozofski roman, v katerem je osrednji junak Hasan prikazan kot svojevrsten diktator, čigar politika sloni na nasilju in brezobzirni manipulaciji z naivnimi mladeniči, med ocenjevalci romana ni našel niti enega navdušenega zagovornika. Izšel je v času, ko je v slovenski kjiževnosti prevladoval socialni realizem, zato Bartolovo delo zaradi svoje drugačnosti ni moglo doživeti sprejema, kakršnega bi si želel slave žejni pisatelj. Ker se mu je zdelo, da ga je kritika krivično ocenila je postal sam svoj zgodovinar in je vestno shranjeval vse odmeve na svoje delo, jim dodajal lastna opažanja in tolmačenja ter jih zbiral v posebni mapi z naslovom Alamutiana. Bartol je takoj po izidu ponudil roman za scenarij ameriški filmski družbi Metro Goldwyn Mayer, a ga je ta zavrnila. Leta 1939 napiše roman Čudež na vasi, a izid prepreči vojna. Udeleži se narodnoosvobodilnega boja, v vojnih letih od 1940 - 1945 napiše dramo Empedokles, leta 1940 pa se poroči in ima dva otroka. V letih po vojni napiše še nekaj krajših del. Leta 1964 mu tragično umre starejši sin, kar ga zelo potre. Dve leti pozneje zboli za rakom in septembra leta 1967 umre v Ljubljani, kjer je tudi pokopan. Za Bartola žal velja tako kot a večino slovenskih literatov, da je bil za časa svojega življenja prezrt. šele v zadnji četrtini 20. stoletja, ko se je tudi na Slovenskem uveljavila postmodernistična proza so nekateri literarni raziskovalci začeli v njem odkrivati neke vrste predhodnika modernih umetnostnih smeri. Povečalo se je zanimanje za njegovo delo in pričela izhajati dela, ki dotle še niso bila natisnjena. Za uveljavitev do tedaj pozabljenega avtorja pa so zaslužne predvsem tržaške založbe in tržaški kulturni krogi. Trenutno je Alamut najbolj popularna slovenska knjiga na tujih tržiščih, največ zanimanja po njej pa je v Franciji, Nemčiji in v Iranu. Kritiki Bartolu očitajo predvsem slabo jezikovno izražanje, česar se je zavedal tudi sam. Da bi odpravil to pomanjkljivost je roman štirikrat predelal. Po četrtem prepisu v Ljubljani je zapisal:

V nedeljo 24.VII.1938. Ob 3/4 6 h dovršil Alamut .Zadovoljen. Zadnje dneve neprestano trepetal, da bi mi ga kdo ne ukradel, da ne bi nastal požar ali prišlo kaj drugega vmes. Proti koncu mislil, da me že lahko kdo ubije, ali da se ponesrečim, Alamut je le v glavnem dovršen. Toda čisto oddahnil sem si šele, ko sem napisal zadnjo črko. Naj me le kdo ubije V Alamutu bom nesmrten.

Oznaka oseb

Hasan Ibn Saba

Je resnična zgodovinska oseba, prikrojena po željah Vladimira Bartola. Poimenovan je tudi kot: stavec z gore, Seiduna, vrhovni poglavar, Al Mahdi. Je osrednja osebnost romana vrhovni poglavar izmailcev. Ker je roman podoben analitični drami, izvemo tudi za dogodke, ki so vplivali nanj od mladosti dalje. Za idejo izmailstva Nič ni resnično, vse je dovoljeno. in predvsem za osvoboditev Perzije izpod seldžuških Turkov žrtvuje velik del svojega življenja. Ni pohlepen niti ni zloben, a za uresničitev otroških sanj uporablja tudi najbolj grozovita in brutalna sredstva. Nikoli ne odstopa od svojih načel in ne pozna izjem (zaradi prestopka obglavi celo lastnega sina). Kljub temu, da celo avtor sam priznava, da Hasan Ibn Saba uteleša vse tri diktatorje dvajsetega stoletja, z njim nekako sočustvuje in ga zaradi nekega višjega cilja tudi ne obsoja. V mladosti je Hasan potoval po vsem svetu, zato je zelo izobražen in filozofski: Vidiš, razlika med nami, ki smo spregledali, in ogromnimi množicami, ki tavajo v temi, je tale: Mi smo se omejili, one se pa nočejo ali ne marajo omejiti. One zahtevajo od nas, da jim odpravimo belino neznanega. Ne morejo prenesti nikakršne negotovosti. Ker pa resnice nimamo, jih moramo tešiti z izmišljotinami in bajkami. Daje vtis zelo umirjenega starca, ki nikoli ne vzroji in vsako resnost sprevrže v hec. Njegovim nasmihanjem sledimo prav skozi celotno zgodbo. Po zunanosti je srednje rasti in tako ne daje vtisa moči, to vlogo igra njegov predirljiv pogled, ki se ga vsi bojijo. Ceni vdanost, zlasti pri svoji ljubici Mirjam, do katere pa zaradi dogodkov v romanu očitno ne čuti prave ljubezni.

Ibn Tahir

Avani Ibn Tahir je postaven, vzdržljiv, pameten, skratka hvalevreden mladenič. Na grad Alamut pride, da bi maščeval svojega deda, odličnega borca za izmailsko stvar. V novem okolju mu je sprva mučno, potem pa ga verski zanos in sposobnosti pripeljejo do naslova fedaia: Fedai je Izmailec, ki je pripravljen, da se brez pomisleka žrtvuje na ukaz vrhovnega poglavarja. Če pri tem pogine, postane mučenec. Če izvrši težavno nalogo in ostane živ, napreduje v daija in še više. Močno ljubi Mirjam, ljubico vrhovnega poglavarja. Med fedajii ima veliko zvestih prijateljev, razvije pa se tudi v odličnega pesnika, ki piše najprej verske, pozneje pa tudi ljubezenske pesmi. Čeprav verjame v nadnaravne moči svojega poglavarja, je sprva skeptičen do nekaterih njegovih sposobnosti. Njegova vera se utrdi, ko mu Hasan odpre vrata v raj. Skoraj do konca romana je predstavljen kot igrača, poskusni zajček drugih, venomer upravljan in manipuliran. Ko pa vsi njegovi dvomi izginejo in ko ima možnost zaživeti novo življenje ima pred seboj samo en cilj: spoznavati svet in vse njegove skrivnosti.

Halima

Zaradi smrti njenega prejšnjega gospodarja je bila kot sužnja prodana v rajske vrtove za Alamutom. Zaradi prikupnosti so jo ostale hurije hitro vzljubile. Vedno je namreč izstopala s svojo pretirano radovednostjo in razposajenostjo, bila pa je tudi razumevajoča do drugih deklet v vrtovih. Ker je vedno obkrožena z estetskimi lepotami, imajo lepi ljudje nanjo

poseben vpliv. Tako se zaljubi v Mirjam, pozneje pa tudi v fedaia Sulejmana, ki je poslan v navidezni raj. Vanjo se zaljubi črnka Sara, a si Halima ne želi razmerja z žensko. Premočna in nepremišljena ljubezen do Sulejmana jo pahne v samomor, tako pa postane le ena od žrtev za uresničitev višjega cilja svojega gospodarja Seidune.

Obnova dela

Sredi pomladi leta tisoč dvaindevedesetega se je vlekla po stari poti vojska, ki pelje iz Samarkanda in Bohare skozi severni Horasan in se potem vije ob vznožju elburškega gorovja, precejšna karavana. Ko se je začel tajati sneg, je zapustila Boharo in je bila zdaj že nekaj tednov na poti. Gonjači so vihteli biče in hripavo vpili na živino, ki je bila že močno izčrpana. V dolgi vrsti so drug za drugim stopali velblodi, mezgi in turkestantske dvogrbe kamele ter vdano prenašali svoj tovor.

S to karavano kot sužnjo pripeljejo plaho deklico Halimo v rajske vrtove za grad Alamut. Tam jo sprejmejo rajske deklice, katerim poveljujeta mlada Mirjam in stara zoprna Apama. Za vzdrževanje vrtov skrbijo črni skopljenci (ne morejo imeti otrok), katere nadzoruje črnc Adi, ki mlade deklice poučuje versko dogmatiko in pesnenje. Med dekleti, ki bodo nekoč postale hurije, si Halima najde kar nekaj dobrih prijateljic, Mirjam, Saro in Zajnab. Med seboj si pripovedujejo zgodbe o svojih preteklih življenjih, tako da po nemalokaterem pripovedovanju nastopi sanjarjenje mladih deklic o ljubezni in moških. V Halimo se zaljubi Sara, lepa črnka, ki si z njo želi spolnosti. Halimi sprva ugaja pozornost, a Saro kmalu zavrne.

Istočasno prijezdi na trdnjavo tudi mladenič iz mesta Save, imenuje se Avani ibn Tahir. Oče ga je namreč poslal k Seiduni, da bi služil izmailskemu nauku in maščeval smrt svojega starega očeta, ki je bil velik borec za izmailsko stvar. Usrtiti ga je dal veliki vezir Nizam al Mulk. Življenje na Alamutu je zanj in za njegove součence trdo. Če samo misel o ženskah, zabavi in vinu je na gradu najstrožje prepovedana. Urijo se v raznih spretnostih in učenosti, po končanem urjenju pa bodo postali fedaiji, goreči borci za izmailstvo, ki bodo na ukaz Seidune pripravljeni iti tudi v smrt. Poleg učenja zunanjega izmailskega nauka se učijo nadzirati tudi svoje telo in misli.

ŤStopi pred svojo vrsto in zadrži dih!Ť Ibn Tahir je brez pomisleka ubogal. Pogledal je predse v daljavo, kakor je prej videl Sulejmana, in pridržal sapo. Zazdelo se mu je, da je postalo okrog njega in v njem vse tiho. Pred očmi se mu je začelo megliti. Čutil je, kako se mu napenjajo žile, in rad bi bil zadihal. Toda obvladal se je. V ušesih mu je začelo čudno šumeti in v nogah je začutil nenavadno slabost. Še enkrat se je za trenutek osvestil, potem se je prepustil toposti. Toda z zadnjim odtenkom misli je še zmerom vedel: Moram, moram vzdržati! Dokler ga ni objela popolna tema. Zamajal se je in telebnil na tla. Pri tem je zadihal.

Pri sošolcih si je Ibn Tahir pridobil veliko zaupanja in spoštovanja, dober glas o njegovi bistrosti pa je dosegel tudi Seiduno, kateremu naj bi bil zaradi povezave z Alahom dan ključ rajskih vrat. Ibn Tahir je pisal lepe verske pesmi o Seiduni in izmailstvu, tako da se je vrhovnemu poglavarju nadebudni mladenič iz Save globoko vtisnil v spomin. Seiduna se na Alamutu niti enkrat ni prikazal svojim vernikom, saj je vseskozi čepel v enem izmed štirih grajskih stolpov in tam bral, razmišljal in ustvarjal prihodnost vere. Do njega je smelo le nekaj izbranih ljudi, kot sta veliki dai Abu Ali in Buzruk Umid, s katerima je sprejemal najpomembnejše odločitve. Njegov stolp je bil zastražen z mogočnimi črnimi skopljenci, ki jih je dobil v dar od egiptovskega kalifa. Ta stolp je bila tudi pregrada med Alamutom kot vojaško in versko ustanovo ter rajskimi vrtovi na drugi strani. Ti vrtovi niso bili nikoli videni od ljudi izza te pregrade (predstavlja Al Araf – zid ki po Koranu razmejuje stvarnost od raja).

Da bi razumeli zgodbo, moramo poznati življenje Seidune od samega začetka. Privekal je na svet v Perziji, v času razpada velikega imperija, ki so si ga podredili Turki. Turki so suniti,

sedež sune pa je v Bagdadu. Njegovi predniki so bili alijevci, oz. šiiti, tako da ga je že od rane mladosti zanimal spor okoli Mohamedovega nasledstva. Pri dvanajstih letih sliši zunanji nauk izmailstva:

Ali da je bil edini pravnomočni Prerokov naslednik in da se bo Izmailov sin Mohamed, osmi iz Alijevega rodu, nekoč povrnil na svet kot Al Mahdi.

S tem naukom ni zadovoljen, a s svojo radovednostjo in trmo doseže, da pozneje izve notranji nauk izmailske vere:

Nauk o Aliju in Mehdiu je samo slepilo za množice vernikov, ki jim je ime Prerokovega zeta sveto in ki sovražijo Bagdad. Kdor pa more razumeti, temu povemo, kot je ustanovil že kalif Al Hakim, da je koran proizvod zmešanih možganov. Resnice ne moremo spoznati. Zatorej ne verujemo v nič in smemo vse storiti.

Nič ni resnično, vse je dovoljeno vrhovni izrek Izmailcev. Ta stavek mu je spremenil življenje. Izmailstvo je imelo en sam cilj množice uperiti proti Turkom in Iran osvoboditi izpod nadoblasti. Svoj nauk je razložil svojima sošolcema, poznejšemu pesniku, zvezdoslovcu in matematiku Omarju Hajamu in poznejšemu velikemu vezirju Nizamu al Mulku. Skupaj so si zaprisegli, da bodo skupaj delovali proti tuji oblasti. Hasan je hodil po celem svetu in se učil vseh mogočih znanosti, da bi tako še bolj utrdil vero v izmailski nauk:

Zazdelo se mi je, da je moja naloga na tem svetu, da začnem sejati resnico, da odprem človeštvu oči in da ga osvobodim njegovih zmot in rešim sleparjev, ki so ga s temi polnili. Izmailstvo mi je postalo prapor za borbo proti lažem in zmotam in samega sebe sem čutil kot silnega baklonosca, ki naj sveti človeštvu naprej skozi temo njegovega neznanja.

Kmalu je spoznal, da je množico nemogoče naščuvati proti njeni lastni veri. Zatekel se je k Omarju Hajamu, ki mu je dal novo življenjsko misel - če želi, da ga bodo verniki goreče ubogali, naj jim odpre vrata v raj. Uresničitev te ideje je od tedaj bil Hasanov edini cilj:

S tako mislijo v svojem drobovju je človek zares podoben blaznežu. Niti ne vprašuje, ali je prav ali ne, ali je dobro ali je zlo. Pod nekim nevidnim poveljstvom deluje. Ve samo to, da je sredstvo, v oblasti nečesa, kar je močnejše od njega.

Za pomoč je prosil tudi Nizama al Mulka, ki ju je povezovala mladostna zaobljuba. Veliki vezir mu je pomagal in ga spravil na dvor. Hasan se je zelo hitro priljubil sultanu, tako da je zasenčil celo svojega prijatelja. Ta mu to zelo zameri, zato spremeni neke Hasanove denarne spise. Hasan jih naslednji dan prebere pred sultanom in se osramoti. Zaradi dogodka zbeži v Egipt in čaka na maščevanje vezirju, ki ga je izdal. Kmalu se vrne v Perzijo in začne z uresničevanjem svojega življenjskega cilja. Načelnik mesta Rai Mucufer je pomagal Hasanu pri vojaščini. Hasan je za 5000 zlatnikov kupil grad Alamut (orlovsko gnezdo). Alamut je bila najmočnejša trdnjava v rudbarskem okrožju, oklepala jo je reka šah Rud, na severni strani pa jo je ščitilo gorovje Elburs. Zgradili so jo deilemski kralji, za njim pa so postavili razkošne vrtove. Hasan je tako ustanovil močno versko in vojaško utrdbo. Za gradom je skrito pred očmi ostalega sveta polnil vrtove z najlepšimi dekleti Perzije. Njegov nori načrt in numero et mensura (v številu in meri) je začel delovati.

Sultan se odloči da bo dokončno obračunal z neverniki to nalogo prepusti velikemu vezirju. Tako se emir Arslan Taš s sultanovim in vezirjevim ukazom odpravi obračunati s komaj tisočglavo Alamutsko vojsko. Na voljo ima 30000 mož. Medtem so Ibn Tahir in njegovi sošolci že posvečeni v fedaie. Sine in otroci pomembnih izmailcev se iz Alamuta in okoliških zavezniških trdnjav preselijo na varno v mesto Rai. Kmalu turške predstraže prispejo do Alamuta in tam doživijo hud poraz. Veliko vlogo pri zmagi igrajo novopečeni fedaiji z Ibn Tahirjem, Sulejmanom in Jusufom na čelu, zato tem trem Seiduna za nagrado odpre vrata v raj. Hasan pride v vrtove in razloži hurijam da morajo resnično dajati vtis rajskih deklet:

Trije junaki so: Jusuf, strašen za sovraga, dober za prijatelja. Sulejman, lep kot Suhrab, hraber kot lev. Ibn Tahir, umen kot Ferhad, trden kot bron. In še pesnik povrhu. Ti trije so davi sovražniku iztrgali zastavo. Jusuf je krčil pot, Sulejman naskakoval, Ibn Tahir segel po njej. Zaslužili so si, da jih pošljemo v raj. Če bi se ve izdale in bi bili razočarani, boste še to noč obglavljene. To je moja nesprejemljiva volja.

Dekleta se razdelijo v tri skupine, ki so ločene med seboj. Skopljenci jim prinesejo speče mladeniče, ki jih je Hasan prej uspaval in omamil s kroglico hašiša. Ko se zbudijo se prične

naslada, pijančevanje in omamljanje mladeničev. Deklice le Ibn Tahirja težko prepričajo, da je res v raju, vsi trije pa se močno zaljubijo v dekleta iz skupin Jusuf v Sulejko, Sulejman v Halimo in Ibn Tahir v Mirjam (za katero pa Hasan ni naredil izjeme, čeprav je bila njegova ljubica). Halima Sulejmanu tik pred odhodom v roko stisne svojo zapestnico, a jo to Seiduna pozneje prestreže, ker iz raja po Koranu ni mogoče prinesiti nikakršne stvari. Halima ostane nekaznovana. Apama, ki je bila nekdanj Hasanova prva ljubica, sedaj pa le nagubana starka, Hasana obvešča z dogajanjem v vrtovih. Mirjam Ibn Tahirju vrača ljubezen, Hasan zato postane malce ljubosumen, a to smatra kot del načrta. Tahir svoji Mirjam sklada pesmi, hkrati pa ga mučijo dvomi:

Ko v duhu gledam, Mirjam, Tvoj obraz,
Na srce ležejo mi čudni dvomi.
Si res li bitje kakor jaz in meni slični,
Ki misli, čuti, hoče kakor mi zemljani?
Tvoj ugriz pod srcem naj bo temu potrdilo?
A če privid si le, mesa, kosti oropan,
Ki v snu mi ga pričarala je pred duha
Tajna modrost Seidune?
Kako tedaj se rešim naj zablode,
Da ljubim zrak, piš vetra, hlap strupeni?
O ta brezbožna misel! Svetnik slepar!
Kdo razvozla skrivnosti zapletene?

Mladeniči se zopet zbudijo na Alamutu. Sedaj so prepričani, da Seiduna nosi ključ rajskih vrat. Še vedno so pod vplivom droge in nenadejane ljubezni, želijo si hašiševih kroglic in svojih ljubic. O svojih doživetjih pripovedujejo ostalim fedajjem:

Lepše dvorane si ne moreš zamisliti. Vse v srebru in zlatu. Ležišča pokrita s preprogami, mehkejšimi od mahu. Posuta z blazinami, v katere se ti kar samo pogrezne. Najizbranejših jedi na pretek. Sladkega vina, ki te razvedri in ti ne vzame razuma. Prav vse, kakor je zapisano v Koranu. In hurije, dečki! Polt kot mleko in žamet. Oči velike in prosojno čiste. In grudi, o Alah! Ob samem spominu mi zagori kri kakor ogenj.

Fedai so prevzeti in si tako še bolj utrdijo svoj fanatičen verski zanos. Vest o zmagi na Alamutu in o nadnaravnih sposobnostih Seidune je zajela celotno Rudbarsko okrožje:

e prve dni po bitki so začeli prihajati na grad novi verniki, da bi stopili v službo vrhovnega poglavarja. Abu Soraka je imel z njimi polne roke dela. Najmlajše in najkrepkeje je izbral za šolo fedajjev. Iz ostalih je sestavljal Minučeher nove edinice.

Hasan pa ima s prišleki iz raja prav posebne načrte:

Vladarji so dobro zaščiteni in varovani. Zares bi jih ogrožala samo taka bitja, ki ne le da se ne boje smrti, marveč si jo prav v takih okoliščinah strastno žele. Vzgojiti taka bitja, temu velja naš nocojšnji poizkus. Iz njih hočem ustvariti živa bodala, ki naj premagajo čas in prostor. Strah in trepet naj zanesejo; toda ne med množico, marveč med kronane in maziljene glave. Smrtna groza naj obliva slehernega mogotca, ki bi se nam zoperstavil...

Seiduna tako pošlje Ibn Tahirja iz Alamuta, da bi se ta z zastrupljenim bodalom in ukradenimi listinami prebil do velikega vezirja in ga ubil. Ibn Tahir tako nerazsoden, zaslepljen zaradi fanatizma in zaužitih drog, postane `ašašin` (beseda pride iz hašiš). Smrti se dobesedno veseli, saj se bo zopet preselil v raj, tokrat bo večno deležen ljubezni hurije Mirjam. Res mu uspe ubiti velikega vezirja in tako maščuje svojega deda, hkrati pa izpolni nalogo vrhovnega poglavarja. Z veseljem čaka na smrtno kazen, a mu tik pred smrtjo vezir razodane pravi izmaelski nauk in Hasanovo skrivnost o rajskih vrtovih. Ibn Tahir se zave, da je bil le igračka v rokah iztirjenca, Mirjam pa je sedaj v njegovih postala le umazana priležnica. Pograbi ga bes in sla po maščevanju. Vezir umre, že prej pa je Tahir spuščten na prostost, s pogojem, da tokrat ubije Hasana.

Dan po odhodu Ibn Tahirja je Alamut obkoljen z velikansko vojsko emirja Arslana Taša. Črne sunitske zastave plapolajo pred pragom izmaelstva. Izstrelki iz katapultov začenjajo krhati alamutske stene. Hasan na gradu sprejme emirjeve odposlance in se tako prvič pokaže pred vsemi svojimi verniki. Odposlance, pozneje pa tudi emirja, prepriča, da se ne gre kosati s

sicer majhno vojsko izmailcev. Sulejman in Jusuf se z veseljem žrtvujeta za svojega poglavarja:

ŕ Vzemi zapestnico! Zasadi si bodalo v srce in v trenutku jo boš mogel vrniti njeni gospodarici. Ě

Z divjo radostjo je Sulejman zagrabil za zapestnico. Pritisnil jo je na prsi, medtem ko si je z drugo roko s silovitim zamahom porinil bodalo v srce. Őe vedno ves sijoč od sreče se je z vzdihom olajšanja zrušil na tla pred stopnišcem. Trije odposlanci, pa tudi vsi, ki so stali v bližini, so odreveneli od groze.

Jusuf se po zaužitem hašišu pred vsemi vojaki, Seiduno in odposlanci, vrže z enega od stolpov. Morala v emirjevi vojski pade, saj se nihče ne Őeli boriti proti velikemu poglavarju Seiduni. Nekateri suniti se celo navdušijo za izmaelsko vero. Zaradi spremembe položaja na dvoru po smrti velikega vezirja, se emir odloči da razpusti vojsko. Izmaelci tako brez boja premagajo tristokrat večjo vojsko. Kmalu po tistem za Hasana nastopi manjša kriza, saj v svojem načrtu ni upošteval nepotrebnih in nedolžnih Őrtev. Da ne bi delal izjem, obglavi celo lastnega sina Hoseina, ker se je ta uprl zoper svojega nadrejenega in tako kršil prvi izmaelski zakon. Halima se vrže v reko Őah Rud, ko spozna, da ljubljenega Sulejmana nikoli več ne bo videla v rajskih vrtovih. Mirjam si prereže Őile, saj ji Hasan pove da je bil Ibn Tahirja poslal k vezirju, da bi ga ubil. Seiduna tako postane prerok smrti Őmrt je po njegovem najvišja resnica.

Ibn Tahir se vrne na Alamut, kjer so ga Őe poimenovali za najsvetejšega mučenika izmailstva. Hasana spreleti slutnja, da ga je Ibn Tahir prišel ubiti. Ko Tahir Őe stoji pred Seiduno s svojim bodalom, ga na tla potolče straŐa, ki se je skrila za zaveso. Hasan mu izpolni zadnjo Őeljo in mu odgovori na vprašanje o pomenu teh krutih dejanj. RazloŐi mu notranji nauk izmailstva, in prikriti cilj te vere Őregnati turške oblastnike iz Perzije. Tahir je spoznal, da ta vera le ni napačna in da so vsa Hasanova dejanja uresničljiva. Zopet si je zaŐelel Őivljenja:

ŕ Da je prišlo spoznanje tako pozno. Zdaj bi Őele moral začeti Őiveti. Ě Hasan ga je objel z bliskovitim pogledom. Obraz se mu je zjasnil. Vendar je v njegovem glasu trepetalo Őe vedno rahlo nezaupanje, ko ga je vprašal: ŕDenimo, kaj bi storil, da bi Őele zdaj začel Őiveti?Ě ŕ Najprej bi hotel spoznati vse, kar so doslej spoznali največji duhovi. Proučiti bi hotel vse vede, prodreti v vse skrivnosti veselja in prirode. Obiskal bi najznamenitejše Őole sveta, prebrskal vse knjiŐnice...Ě

Hasan v Ibn Tahirju tako najde izgubljenega sina, ki ga spominja na sebe iz mladih let, zato ga izpusti na prostost:

ŕ Pojdi daleč od tod, sin moj. Uči se in spoznavaj. Ne straŐi se pred ničimer. Vse predsodke zavrzi. Nič naj ti ne bo dovolj visoko, nič prenizko. V vse se podaj. Bodi hraber. Ko ne bo ničesar več, kar bi ti mogel dati svet, takrat se vrni. Morda ne bo več mene. Toda moji bodo ostali. Dobrodošel boŐ, za to bom poskrbel. Takrat boŐ Őe na Arafu.Ě

Ibn Tahir tako z novo identiteto odide v svet, Hasan pa počasno zaključuje svoj nori načrt. V rajске vrtove odhajajo novi verniki, ki se vrnejo kot najmočnejše oroŐje izmailcev. Enemu izmed njih, DŐafarju se posreči ubiti samega velikega sultana Maleka Őaha, saj se po zunanosti popolnoma prelevi v enega izmed sultanovih slov. Vname se hud boj za prestol, ki je posledica dvorskih spletk, Alamut pa se s Hasanovo dobro politiko povzpne v sam iranski vrh. PoveŐe se namreč z Barkiokom, ki postane najmočnejši vladar Perzije, tako se izmailstvo vztrajno Őiri po drŐavi. SeldŐuŐki imperij se je znašel v razsulu. Hasan Őe zadnjič nagovori svoje vernike in jim pove, da je Al Mahdi Őe prišel, zato ga ni potrebno pričakovati. Sebe je tako oklical za preroka, nasledstvo pa je razdelil med Buzruk Umida in Abu Alija. Prvemu je dodelil notranje, drugemu zunanje vodstvo. S svojim dvigalom se je zadnjič spustil v rajске vrtove. Pogovoril se je z Apamo, ki mu je povedala, da pričakujejo nekaj otrok. Odločil se je, da bo do konca Őivljenja pisal verske knjige, ki bodo potrjevale pravilnost izmailstva:

ŕ Komaj pol kroga je naredila zemlja okrog sonca, polovico od enega izmed onih sto in sto tisočev, ki jih je naredila do sedaj. In vendar lahko rečemo, da se je na njeni povrŐini od tedaj marsikaj izpremenilo. Iranskega cesarstva ni več. Pač pa je zrasla iz noči naša ustanova. KakŐna bo njena nadaljnja pot? Zaman kličemo po odgovoru. Zvezde nad nami molčijo.Ě

Zadnjikrat je še objel oba prijatelja. Potem je stopil v dvigalo. S čudno otožnostjo sta gledala za njim. Zaprl se je v svoje sobe in odmrll za svet. Bajka ga je sprejela v svoje okrilje.

Mnenji

Težko je prebrati knjigo, če je ta nezanimiva, še težje pa jo je prebrati, če ti branje vzame veliko časa. Alamut mi je bil vseč samo takrat, ko sem ga bral. šele ko sem pisal obnovo, sem opazil nekatere njegove pomanjkljivosti, predvsem staromodni jezik, ki knjigo včasih naredi zastarelo in neaktualno. Toda že samo zaradi svoje eksotike ga morate prebrati tudi vi! Ob branju me je nehote zasledovala misel, da Alamut ni zrastel na slovenskem kulturnem zeljniku. Občudujem velik trud avtorja, ki se je poglobljal v zgodovino in jo zelo dosledno upošteval pri pisanju zgodbe. To, da bi se zgodba lahko nekoč v resnici dogodila, daje knjigi nek skrivnostni in mitski prizven. Alamut bi zagotovo navdušil marsikaterega bralca Gospodarja prstanov ali kakšne druge trilogije. Sicer je bil tudi Alamut samo en del načrtovane trilogije, ki pa je avtor nikoli ni dopolnil. Zgodba niti na enem delu ni temačna, zato je zelo lahka za branje. Ko te tok knjige potegne za seboj, se mu ne moreš upreti. Knjigo pač prebereš do konca. Med branjem nisem obsojal nikogar izmed junakov, kar se mi zdi čudno. V Alamutu ni dobrih in slabih junakov, so samo ljudje, kot smo mi. Kljub nekaterim manjšim perversnostim, sta mi zgodba in njena ideja vseč. Če ste se kdaj vprašali, s kakšnim namenom in s kakšnimi občutji se teroristi zabijajo v nebotičnike, boste v Alamutu dobili odgovor. Če vas prej ne bo odvrnila zajetnost knjige!

Vid

Nisem mnenja da je roman dober, sem mnenja da je roman SUPER. Všeč mi je tematika, ki jo opisuje, všeč mi je da je roman izredno lahko berljiv, še posebej pa mi je všeč zgodba, ki je polna zapletov, izvirna in nepredvidljiva. Všeč mi je bil tudi pridih skrivnostnosti, ko se eden glavnih junakov pridruži skrivnostni sekti. Všeč mi je tudi da avtor pri opisovanju dogodkov ne fantazira preveč. A vendar se mi nekateri dogodki ne zdijo preveč realni. Recimo načrt Seidune, poglavarja Izmailcev, se mi ne zdi izvedljiv, a se Seiduni kljub vsemu večina načrtov izide. Menim da bi lahko tudi potegnili vzporednice med Seiduno in Napoleonom v Tolstojevi Vojni in miru. Za oba bi lahko rekli da ne ločita med dobrim in zlim, ali pa se s tem vsaj ne obremenujeta. Pri romanu mi je prav to tudi všeč, saj Bartol s svojim drugačnim pogledom na svet prikazuje stvari na drugačen način kot Tolstoj. Pri Tolstoju je namreč glavni vzrok za Napoleonov poraz to, da ne loči med dobrim in zlim, pri Bartolu pa je to tudi razlog za uspeh Seidune. Kot sem že tolikrat povedal - roman mi je bil všeč, priporočil pa bi ga vsem ki radi berejo bolj razburljive zgodovinske romane. Priporočil bi ga pa tudi tistim, ki preberejo kaj kadar ne morejo zaspati.